

2023-06-15
LI2023/02733**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**Livsmedelsverket
Box 622
751 26 Uppsala

Uppdrag att utifrån de nordiska näringsrekommendationerna 2023 analysera hur de miljömässiga hållbarhetsaspekterna kan påverka den svenska livsmedelsproduktionen samt uppdatera de svenska kostråden

Regeringens beslut

Regeringen ger Livsmedelsverket i uppdrag att:

- genomföra en konsekvensanalys av hur de miljömässiga hållbarhetsaspekterna som har integrerats i de nordiska näringsrekommendationerna 2023 (NNR 2023) kan påverka den svenska livsmedelsproduktionen och beskriva komplexiteten med dessa avvägningar mellan hälsa och miljö, samt
- analysera vilka effekter de miljömässiga hållbarhetsaspekterna som har integrerats i NNR 2023 skulle få om de direkt införlivas i de svenska kostråden då det gäller utsläppen av luftföroreningar och växthusgaser samt effekter för biologisk mångfald och djurvälstånd.

Vid genomförandet av uppdraget ska Livsmedelsverket inhämta synpunkter från Statens jordbruksverk i de delar där avvägningar ska göras för jordbrukets miljö- och klimatpåverkan samt för att beakta fördelarna med animalie- och mjölkproduktion. Livsmedelsverket ska även inhämta synpunkter från Kommerskollegium i den del som rör handelspolitiska konsekvenser.

Livsmedelsverket ska senast den 30 april 2024 lämna en redovisning av uppdraget i denna del till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Livsmedelsverket ska vidare under 2024 uppdatera de svenska kostråden.

I arbetet med uppdateringen ska Livsmedelsverket beakta:

- de näringsfysiologiska rekommendationerna i NNR 2023,
- folkhälsan och ett kostmönster som främjar en stärkt försörjningsförmåga av livsmedel i kris och krig samt bidrar till livsmedelsstrategins mål om en ökad livsmedelsproduktion,
- livsmedel som det i Sverige finns goda naturgivna förutsättningar att producera i fredstid samt i kris- och krigstid, samt
- handelspolitiska konsekvenser och säkerställa att eventuella förslag och överväganden är förenliga med EU-rätten, principerna för internationell handel samt Sveriges åtaganden i frihandelsavtalen.

Livsmedelsverket ska vidare i detta sammanhang särskilt beakta fördelarna med animalie- och mjölkproduktion kopplat till matens näringsstäthet samt möjligheten att nyttja betesmarker och vallodling för dess framställning.

Bakgrund

De nordiska näringsrekommendationerna (NNR) är ett samarbete mellan de nordiska länderna inom ramen för Nordiska ministerrådet. I rekommendationerna fastställs riktlinjer för kostsammansättning och rekommenderade intag av näringsämnen. Rekommendationerna baseras på ett vetenskapligt underlag och beskriver de matvanor som är bra för hälsan och de används som underlag vid framtagande av nationella kostråd. Hittills har NNR uppdaterats fem gånger och en sjätte uppdatering, NNR 2023, presenteras i juni 2023. Förutom en uppdatering av NNR för energi, makro- och mikronäringsämnen samt livsmedelsgrupper omfattar NNR 2023 även analyser av klimat- och miljöaspekter av livsmedelskonsumtionen på övergripande nordisk nivå.

Skälen för regeringens beslut

Människors matvanor påverkar hälsan direkt, men de har även en indirekt påverkan på andra aspekter som i sin tur kan inverka på hållbarheten i livsmedelssystemet. Det är angeläget att arbeta för en hållbar livsmedelskonsumtion utifrån de tre hållbarhetsperspektiven ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet (hälsa) och miljömässig hållbarhet.

I regeringens prioriteringar ingår att stärka den svenska livsmedelsproduktionen för att på så sätt skapa en robusthet för att bidra till uppbyggnaden av en livsmedelsberedskap och att därigenom stärka det civila försvaret i Sverige.

Ohälsosamma matvanor är en av de största riskfaktorerna för ohälsa och för tidig död i många länder däribland Sverige. Det är därför viktigt att konsumenter, företag och andra intressenter får information om det senaste inom nutritionsområdet.

Information om nutrition och kost ska vara baserad på vetenskapliga underlag rörande hälsoaspekter såsom NNR, men också ta hänsyn till de förutsättningar som finns nationellt. Ofta är det möjligt att nå en god kosthållning med olika typer av livsmedel som har olika för- och nackdelar när det gäller produktion i skilda delar av världen.

För att klara försörjningen i en kristid är det avgörande med en robust fredstida livsmedelsproduktion. Den inhemska produktionskapaciteten behöver därtill ha förutsättningar att producera både nödvändiga mängder kalorier och näringsämnen samt nyttja åker- och betesmarker av varierande kvalitet.

Eftersom det är första gången som miljöfrågor, utifrån ett globalt och nordiskt perspektiv, inkluderats i NNR är det betydelsefullt att få en analys av hur dessa rekommendationer skulle kunna påverka svensk livsmedelsproduktion och internationell handel.

På regeringens vägnar

Peter Kullgren

Katarina Wahlgren

Kopia till

Utrikesdepartementet/HI

Försvarsdepartementet/MFI och SSK Socialdepartementet/HC

Finansdepartementet/BA, SFÖ, KO och OU

Klimat- och näringslivsdepartementet/Nm, KI och Ke Statens jordbruksverk

Kommerskollegium